

PATRIMONI

La catedral i el seu entorn: 2007-2021

La catedral és segurament, més enllà de connotacions religioses, l'edifici més emblemàtic de Tortosa. Avui, voldria fer un breu repàs a les actuacions al seu entorn dels darrers anys.

Des del moment que vaig assumir la responsabilitat de l'alcaldia, vaig tenir clar que havíem de fer tot el possible des de l'Ajuntament per dignificar-la, i per això era imprescindible transformar el seu entorn. Èrem coneixedors que havia molta feina a fer, només cal recordar com estaven els carrers i places del voltant, o l'absència d'escaleres. Èrem conscients que l'obertura de la catedral al riu, amb l'enderroc de les cases del davant i la nova plaça, era l'element més determinat, un projecte que la ciutat arrossegava des de 1964. Però a les poques setmanes de ser alcalde, al setembre del 2007, rebem una sentència de l'Audiència provincial anul·lant el procediment d'expropiació que s'havia iniciat anys enrere, i que estava mal plantejat i amb unes valoracions econòmiques molt minses, això dificultava encara més assolir el nostre objectiu. Aquesta sentència, i el posterior recurs que es va presentar, van retardar l'inici d'aquesta actuació, tanmateix, ens vam posar a treballar amb caràcter immediat amb altres elements també imprescindibles. En primer lloc, al març del 2008 vam encarregar i posteriorment executar els projectes de reurbanització dels carrers de la Rosa, Taules Velles, Oliver i plaça de la Cinta, la plaça de davant de la Porta de l'Olivera, per convertir aquest espai en una zona de vianants i començar a dignificar l'entorn de la catedral. Aquesta actuació va finalitzar al setembre del 2008, i va anar a càrrec de l'arquitecte Felip Carles, un professional que ens va ajudar molt en totes les actuacions esmentades en aquest article. Posteriorment, vam encarregar el projecte d'urbanització de la plaça de l'Absis a l'arquitecte Josep Camps, i el vam executar, durant el 2008 i 2009, les excavacions arqueològiques i l'obra d'aquesta plaça, que des d'un primer moment volíem fer de vianants, sense que fora un aparcament de cotxes, com fins aleshores. Aquest aspecte va generar certa oposició inicial, malgrat després tothom va veure la

bondat de l'actuació, avui ningú es pot imaginar la plaça de l'Absis amb vehicles estacionats. Aquesta plaça i la seva nova graderia va ser inaugurada l'11 de setembre del 2009, i així vàrem guanyar un nou espai per fer esdeveniments a la ciutat. Conjuntament amb aquesta plaça de l'Absis, també vam realitzar les obres al portal del Romeu, i als carrers dels Capellans i Costa dels Capellans. Durant el 2009 i el 2010 vam treballar de forma decidida perquè les escales de la façana barroca fossin restituïdes (estaven enderrocades des dels aiguats del maig del 2002), i que ho fossin de

“Èrem conscients que l'obertura de la catedral al riu, amb l'enderroc de les cases del davant i la nova plaça, era l'element més determinat, un projecte que la ciutat arrossegava des de 1964”

maven part del projecte de dignificació de tot l'entorn de la catedral, i també es van finalitzar al setembre del 2010.

Mentrestant, respecte de la gran actuació de l'enderroc de les cases, la sentència del TSJC de juliol del 2009, que anul·lava definitivament el deficient procediment d'expropiació iniciat anys enrere, afegia dificultat al procés, que comptava amb certa oposició dels propietaris d'algunes entitats i d'alguna força política, de l'oposició política, com en tantes altres ocasions. Només cal dir que desapareix en la mesura que l'actuació acaba

“L'entorn de la catedral del 2008 no té res a veure amb el que avui tenim, amb la gran plaça amb l'escalinata, la nova plaça de l'Absis, la nova plaça de la Cinta, i la resta de carrers”

forma compatible en la construcció de la futura escalinata de la nova plaça. Aquesta obra, beneïda pel bisbe Xavier Salinas el 4 de setembre del 2010, fou possible gràcies a l'esforç del mateix Bisbat i l'aportació econòmica del mecenes José Celma, i va ser dirigida per l'arquitecte Josep Lluís Ginovart. A ell mateix, uns mesos abans, al maig del 2009, l'Ajuntament li va encarregar el projecte d'urbanització dels carrers Ciutat, Croera, Canvis i Dr. Ferran, que també for-

sent un èxit. Havíem de començar de zero, i des de l'equip de govern vam establir una doble via o estratègia, per un costat la via jurídica, així vam iniciar la redacció del pla especial de la catedral, de la mà de l'arquitecte Toni Vilanova, document imprescindible per a l'expedient d'expropiació, que vam redactar de nou sota la direcció de l'arquitecte municipal Francesc Peralta, una altra peça important en aquestes actuacions. I per una altra, vam implementar la via del diàleg i

l'acord amb els propietaris, als efectes de maximitzar el acord amistosos amb ells (més de 30 propietats diferents). Aquesta via va ser un gran èxit, i efectivament va suposar un gran esforç de negociació. La regidora d'urbanisme d'aquell moment, Meritxell Roigé, avui alcaldessa, i jo mateix com a alcalde vàrem fer, entre el 2010 i el 2014, més de 60 reunions amb els propietaris i els seus advocats, amb molta empatia i comprensió, i buscant solucions a mida de cadascun dels propietaris i ocupants, vam arribar a acords amistosos amb la majoria, i els vull agrair la seva col·laboració. Quan vam tenir enllestit el projecte d'expropiació definitiu, aprovat pel ple a l'abril del 2015, i on no tots els grups polítics varen votar-hi a favor, sols quedaven per adquirir tres propietats i sols una estava ocupada. A l'agost del mateix any, l'enderroc de les cases fora una realitat, i ja vàrem poder visualitzar la façana de la catedral amb certa perspectiva.

A principis del 2016, vam iniciar de la mà de Jordi Diloli i el seu equip de la URV, la segona fase de les excavacions arqueològiques, que varen continuar amb la tercera fase, al març del 2017, i que ha posat al descobert la història de la nostra ciutat: 40 metres de la muralla romana, l'absis de la primera basílica visigòtica i moltes altres restes que podrem contemplar durant els propers mesos quan s'inauguri l'espai Cota Zero. Al maig del 2018 es va adjudicar el projecte

Ferran Bel i Accensi
alcalde de Tortosa 2007-2018

d'urbanització de la plaça a l'estudi Camps Felip Arquitectura, i al desembre s'iniciaren unes obres complexes i difícils, que aquesta setmana han finalitzat, i que són la culminació d'un procés de dignificació i transformació de l'entorn de la catedral, que vam iniciar l'any 2008.

El resultat tots el podem valorar, però crec que no hi ha dubte, sols cal fer una mica de memòria, en l'entorn de la catedral del 2008, no té res a veure amb el que avui tenim, amb la gran plaça amb l'escalinata, la nova plaça de l'Absis, la nova plaça de la Cinta, i la resta de carrers esmentats. Vull agrair la possibilitat d'haver participat en primera línia en aquesta transformació, vull felicitar l'actual alcaldessa, i tots aquells regidors que al llarg d'aquests 14 anys han fomentat i compartit aquestes accions, i molt especialment vull agrair a tots els que ho han fet possible, tècnics, treballadors, empreses, associacions de veïns, altres entitats, i ciutadania que ens va donar suport des d'un primer moment. Aquesta transformació, òbviament s'ha vist completada per un conjunt d'actuacions al mateix edifici de la catedral, durant aquests anys, molt notable i que mereixerà una altra ressenya, avui per raons d'actualitat només vull anomenar la restauració de la façana barroca i la instal·lació de l'escultura de la Mare de Déu de la Cinta. Així com, per actuacions valuossíssimes dels propietaris particulars dels edificis del seu entorn, entre les quals vull destacar la rehabilitació de la Casa Grego.

Avui les tortosines i els tortosins ens podem sentir satisfets de com llueix la nostra catedral, soc conscient que encara queda molta feina a fer, segur, i hem de mirar endavant, però també hem de saber valorar la feina feta entre tots, durant aquets darrers anys. Gràcies